

De leden van de Gemeenteraad
Postbus 1
2650 AA BERKEL EN RODENRIJS

Van College van B&W

Onderwerp **Taakstelling huisvesting statushouders 2023, 2024 en verder**

Datum 25 april 2024

Ons kenmerk U24.00105

Geachte raadsleden,

Met deze brief willen wij u informeren over de taakstelling huisvesting statushouders. We gaan in op het resultaat van 2023 en de opgaven die er in 2024 voor ons ligt. Ook geven wij u inzicht in hoe wij de opgaven aangaan om de pieken van de taakstelling structureel te kunnen opvangen.

Nederland verkeert in een asielcrisis. De stroom van vluchtelingen is de afgelopen jaren flink toegenomen en daarmee ook de taakstelling huisvesting statushouders. Het aantal te huisvesten statushouders is zodoende flink groter geworden dan dat we op dit moment aankunnen. Als gemeente hebben wij namelijk een relatief laag percentage sociale huurwoningen terwijl de taakstelling wordt berekend aan de hand van het totaal aantal inwoners. Dit heeft effect op de beschikbaarheid van het aantal sociale huurwoningen: er komen per jaar relatief weinig vrijkomende sociale huurwoningen in de bestaande voorraad vrij. Desalniettemin hebben we de taakstelling altijd via de inzet van vrijkomende sociale huurwoningen weten te behalen. De rek van deze maatregel is er nu uit. We moeten namelijk passend toewijzen en hebben op dit moment te maken met veel alleenstaanden. Daarnaast willen we ten behoeve van de integratie een spreiding van huishoudens. Niet elke vrijkomende woning is daarom geschikt voor de huisvesting van statushouders. Zodoende hebben wij de taakstelling over 2023 niet gehaald (I24.02032). Van de 141 te huisvesten statushouders zijn er uiteindelijk 93 statushouders via vrijkomende sociale huurwoningen gehuisvest. Daarmee is er op 1 januari 2024 een achterstand ontstaan van 48 te huisvesten statushouders.

	Taakstelling	Opgave inc. voor/achterstand	Gehuisvest	Resultaat
2019	67	67	68	+1
2020	42	41	46	+5
2021	77	72	54	-18
2022	85	103	103	0
2023	141	141	93	-48
2024	68 (1 ^e helft) ¹	116		

¹ Taakstelling 2^e helft 2024 wordt bekend gemaakt in voorjaar 2024

De achterstand komt bovenop de taakstelling over de 1^e helft van 2024 (68). De taakstelling is daarmee 116 (68+48) te huisvesten statushouders. De kans is groot dat over geheel 2024 de taakstelling om en nabij de 200 te huisvesten statushouders bedraagt.

Dit is als volgt aan te nemen:

1. De achterstand ten aanzien van 2023 is 48;
2. De taakstelling 1^e helft 2024 is 68;
3. De taakstelling 2^e helft 2024 zal redelijkerwijs hetzelfde zijn als de 1^e helft 2024: ca. 68;
4. De provincie heeft vanwege het gebrek aan gekoppelde statushouders de taakstelling 2^e helft 2023 met 30% verlaagd, met de mededeling dat deze in 2024 zal worden ingehaald: 35.

Dit is een twee keer zo grote opgave als de taakstelling over 2022 (103), die we toen net aan haalden met vrijkomend aanbod van sociale huurwoningen. Dit maakt duidelijk dat we de taakstelling niet meer kunnen volbrengen door alleen het gebruik van bestaande vrijkomende sociale huurwoningen². Voor ongeveer de helft van de in 2024 (te verwachte) te huisvesten statushouders (100) kijken we daarom naar de inzet van met name sociale nieuwbouw en alternatieve huisvesting.

Wegvallen Hergerborch

De Hergerborch locatie laat zien dat tijdelijke huisvesting als tussenoplossing voor de taakstelling een waardevolle functie heeft vervuld. In de Hergerborch werden namelijk vaders gehuisvest totdat er een eengezinswoning vrijkomt om het gehele gezin te huisvesten. De Hergerborch wordt medio 2024/2025 gesloopt - er komen op de plek 80 regulier sociale huurwoningen - waardoor deze tussenoplossing wegvalt. Dit betekent dat niet alleen de taakstelling in 2024 omvangrijk is, maar dat ook een belangrijk tijdelijk huisvestingsaanbod wegvalt. Alternatieve huisvesting is daarom niet alleen belangrijk als antwoord op de piek van de taakstelling, maar ook ter vervanging van de Hergerborch. Bovendien kan de inzet van alternatieve huisvesting de uitverhuizing van de Hergerborch versnellen, waardoor de bouw van 80 sociale huurwoningen niet vertraagt.

Inzet 2024 en verder

Met U23.01937 bent u geïnformeerd over onze verhoogde inzet op dit dossier. Hieronder geven wij een overzicht van waar in 2023 aan gewerkt is en geven u mee waar we in 2024 mee verder gaan om de pieken van de taakstelling structureel te kunnen opvangen.

Sociale nieuwbouw sterk van belang

De gemeente heeft zich ten doel gesteld om ca. 3.100 sociale huurwoningen te bouwen. De oplevering van deze woningen komt de komende jaren steeds meer op gang. Denk daarbij aan de woningbouwprojecten Wilderszijde, De Wildert, Markermeerstraat, Bleiswijk en Hergerborch. Nieuwbouw levert directe structurele huisvesting voor statushouders. Om op termijn beter aan de taakstelling te voldoen is realisatie van elke geplande sociale huurwoning noodzakelijk. Bovendien worden ook andere doelgroepen hierdoor geholpen.

² 3B Wonen wijst 15-20% van vrijkomende woningen toe aan statushouders. Een hoger percentage is niet gewenst vanwege de druk op straten en buurten m.b.t. integratie in de wijk. Ook het voldoende kunnen toewijzen van woningen aan andere doelgroepen sluit een hoger percentage uit. Overigens is landelijk het gemiddelde percentage in 2023 6%.

3B Wonen is voornemens een deel van de opgeleverde sociale nieuwbouwwoningen in te zetten voor de huisvesting van statushouders. Daarbij geeft de corporate aan dat met name kleine 1-2 persoonsappartementen het verschil maken voor de huisvesting van statushouders en we daar meer op moeten inzetten.

Ook de realisatie van middenhuur (1.070,- euro) en betaalbare koopwoningen (<390.000,- euro) draagt bij aan het behalen van de taakstelling. Deze woningen zorgen namelijk voor doorstroming waardoor sociale huurwoningen beschikbaar komen voor onder andere statushouders.

Alternatieve huisvesting

Statushouders moeten structureel binnen een gemeente worden gehuisvest. Dat wil zeggen: in een permanente woning met een vast huurcontract. Om de pieken van de taakstelling te kunnen opvangen is daarnaast een vorm van alternatieve huisvesting wenselijk. De Hergerborch is ooit om die reden gerealiseerd maar wordt in 2024/2025 gesloopt. De inzet van alternatieve huisvesting werken we op de volgende manier verder uit:

Inzet van vrijkomende flexwoningen voor spoedzoekers Sporthoeklaan (LO01)

Het college heeft in overleg met 3B Wonen besloten om de flexwoningen voor spoedzoekers op de Sporthoeklaan bij mutatie ook in te zetten voor de tijdelijke huisvesting van statushouders. De praktijk laat namelijk zien dat het project op het gebied van beheer en leefbaarheid goed loopt. De verwachting is dat de inzet voor 2024 een kleine bijdrage levert aan de taakstelling vanwege het lage aantal mutaties in dit jaar. 3B Wonen schat in dat het om 6 huisvestingsplekken kan gaan. Op termijn - bij meer mutaties - zal de bijdrage toenemen. Met de huisvesting van statushouders houden we oog voor voldoende ruimte voor de huisvesting van lokale spoedzoekers.

Bij realisatie Noordeindseweg (LO02) inzet van flexwoningen voor de huisvesting van statushouders

De ontwikkeling van de Noordeindseweg biedt naast de opgave voor de opvang van Oekraïners ook mogelijkheden voor de huisvesting van statushouders. Eerder besloten wij om op de Noordeindseweg ook statushouders toe te voegen aan de programmering en daarmee voor de Noordeindseweg de eerder gestelde randvoorwaarde los te laten. Hierover informeerden wij u op 31 mei 2023 met brief U23.02435. Bij realisatie kan in één keer een aanzienlijk aantal statushouders (tijdelijk) worden gehuisvest. Daarmee kan de Noordeindseweg een verschil maken voor de taakstelling. Het exacte aantal te huisvesten statushouders zal worden uitgewerkt binnen het project Noordeindseweg, waarbij beheer en leefbaarheid belangrijke aandachtspunten zijn. De ontwikkeling is gebaat bij een sluitende business case. Daar wordt op dit moment aan gewerkt.

Locatieonderzoek voor alternatieve huisvesting gericht op het (tijdelijk) huisvesten van statushouders

Gezien de piek van de taakstelling wordt dit onderzoek uitgevoerd gericht op het (tijdelijk) huisvesten van statushouders. Het doel is om een permanente locatie te realiseren, als structurele vervanging van de Hergerborch. Vanwege de urgentie van de opgaven wordt ook een tijdelijke locatie in eerste instantie mogelijk gehouden als dit de ontwikkeling versnelt. Het exacte aantal huisvestingsplekken zal worden uitgewerkt gedurende het onderzoek.

HAR-regeling

In 2023 hebben we het eventueel gebruik van de HAR-regeling in relatie tot de Silja onderzocht. De Silja is een ferry aangemeerd in de haven van Rotterdam en dient als tijdelijke doorstroomlocatie voor Rotterdam, maar andere gemeenten kunnen er ook gebruik van maken. De HAR-regeling ook wel bekend

als de hotel- en accommodatieregeling voor statushouders is in het leven geroepen om statushouders via de HAR alvast tijdelijk in hun toekomstige gemeente te laten wonen. Bijvoorbeeld in een hotel of recreatiewoning. Een gemeente moet zo'n statushouders binnen 6 maanden structureel huisvesten binnen de gemeente.

Onze conclusie is dat deze mogelijkheid geen echte bijdrage levert aan het huisvesten van statushouders en we constateerden dat, bij gebruik van deze HAR-regeling, ook de taakstelling over 2023 (administratief) niet gehaald had kunnen worden.

Maatregelen in relatie tot behalen taakstelling 2024

Met bovenstaande maatregelen zetten we een belangrijke stap in de uitvoer van de taakstelling. Desalniettemin houden wij er rekening mee dat we in 2024 de taakstelling niet halen. De set van maatregelen biedt wel perspectief om uiteindelijk de pieken van de taakstelling op te vangen. De oplevering van met name sociale nieuwbouwwoningen maakt daarbij het verschil, maar ook de inzet en realisatie van alternatieve huisvesting helpt.

Maatregelen	Verwachte huisvesting statushouders in 2024	Kanttekening
Inzet bestaande sociale huurwoningen	100	Op basis van passendheid en spreiding statushouders
Inzet nieuwbouw sociale huurwoningen	n.t.b.	Huisvesting afhankelijk van passendheid en aantal opleveringen.
Inzet Sporthoeklaan	6	Afhankelijk van mutatiegraad in 2024, op termijn meer huisvesting mogelijk.
Inzet Noordeindseweg	n.t.b.	Daadwerkelijk aantal wordt uitgewerkt in projectgroep. Realisatie afhankelijk van sluitende businesscase. Wordt niet in 2024 gerealiseerd.
Locatieonderzoek alternatieve huisvesting	n.t.b.	Het exacte aantal huisvestingsplekken zal worden uitgewerkt gedurende het onderzoek. Wordt niet in 2024 gerealiseerd.
Totaal verwachte taakstelling 2024	Ca. 200	

Provinciale en landelijke context

Er is vorig jaar in oktober met de provincie een ambtelijk overleg gevoerd waarin de uitdagingen zijn besproken en hoe we elkaar kunnen helpen. Bij de beoordeling van de 2^e helft van 2023 heeft de provincie besloten ons niet een trede te doen stijgen op de provinciale interventieladder (I24.02031). Dit ondanks het niet behalen van de taakstelling 2023. Op korte termijn zal er weer een ambtelijk overleg plaatsvinden om de voortgang en aanpak van de taakstelling door te spreken.

De complexiteit van de opgaven speelt niet alleen in Lansingerland. Een deel van de gemeenten in de regio en in het land hebben moeite om de taakstelling te halen. We zien dat de uitvoering van de taakstelling een landelijk probleem is geworden waarbij ook de landelijke politiek aanzet is om met oplossingen te komen.

Uw betrokkenheid

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het toezicht op de uitvoering van de taakstelling. Uw college draagt zorg voor de voorziening in de huisvesting van vergunninghouders in de gemeente overeenkomstig de voor de gemeente geldende taakstelling.

Tot slot delen wij u mee dat op de beeldvormende avond van 12 juni, waar we de voortgang van de Woonvisie en in het bijzondere de uitvoeringsagenda presenteren, ook de voortgang van de totale nieuwbouw behandelen. Tijdens deze avond zullen wij ook stilstaan bij de huisvesting van statushouders.

Met deze informatiebrief hopen wij u voor nu voldoende geïnformeerd te hebben.

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland

Mickel Beckers
Gemeentesecretaris

drs. Pieter van de Stadt
Burgemeester

Bijlage(n):

1. Taakstelling huisvesting statushouders 1^e helft 2024, beoordeling PZH taakstelling 2023 (I24.02031)
2. Raadsinformatiebrief taakstelling 2023 huisvesting statushouders (U23.01937)